

XOTIN-QIZLARNING TURLI SOHALARDAGI FAOLIYATINI RAG'BATLANTIRISH

Axmedova Matluba Akmalovna

Toshkent amaliy universiteti

Baltayeva Anadjan Tadjibayevna

Toshkent amaliy universiteti

Pirnazarova Sadoqat Hamdam qizi

Toshkent davlat Sharqshunoslik
universiteti 2-kurs talabasi

<https://doi.org/10.5281/zenodo.11354630>

Annotatsiya: Ushbu maqolada Respublikamizda, xotin-qizlar og'irini engil qilish, ularning haet sharoitini yaxshilash, oila va jamiyatdagi mavqeini yanada mustahkamlash, tez tibbiy erdam, skrining perenatal markazlar, zamonaviy qishloq vrachlik punktlaridan iborat genofondini yaxshilashga qaratilgan samarali tizim tashkil etilgnligi, esh oilalarning moddiy va ma'naviy qo'llab – quvvatlanaetgani va boshqa sohalardagi ayollarning rag'batlantirilishi haqidagi fikrlar o'rta tashlangan.

Kalit so'zlar: xotin-qizlar, ijtimoiy-siyosiy faollik, farmonlar, Xotin-qizlar davlat qo'mitasi, zamonaviy ayol, milliy tarixiy shaxslar.

ПООЩРЕНИЕ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ ЖЕНЩИН В РАЗЛИЧНЫХ ОБЛАСТЯХ

Ахмедова Матлуба Акмаловна

Ташкентский университет прикладных наук

Балтаева Анаджан Таджибаевна

Ташкентский университет прикладных наук

Пирназарова Садокат Хамдам кызы

Ташкентский государственный университет востоковедение
студентка 2 курса

Аннотация. В данной статье представлена эффективная система, направленная на облегчение бремени женщин, улучшение условий их жизни, укрепление их положения в семье и обществе, улучшение генофонда неотложной медицинской помощи, скрининговых перинатальных центров и современных сельских врачебных центров нашей Республики. были подняты вопросы финансовой поддержки и поощрения женщин в других сферах.

Ключевые слова: женщины, общественно-политическая деятельность, указы, Государственный комитет женщин, современная женщина, отечественные исторические деятели.

ENCOURAGING WOMEN'S ACTIVITIES IN VARIOUS FIELDS

Akhmedova Matluba Akmalovna

Tashkent University of Applied Sciences

Baltaeva Anajan Tazhibayevna

Tashkent University of Applied Sciences

Pirnazarova Sadokat Hamdam kzy

Tashkent State University of Oriental Studies
2nd year student

Annotation. In this article, an effective system aimed at alleviating the burden of women, improving their living conditions, strengthening their position in the family and society, improving the gene pool of urgent medical care, screening perinatal centers, and modern rural medical centers in our Republic, the financial and thoughts about spiritual support and encouragement of women in other fields were raised.

Key words: women, socio-political activity, decrees, Women's State Committee, modern woman, national historical figures.

KIRISH

Bugungi kunda mamlakatimizda xotin-qizlarning huquqlarini himoya qilish borasida hamda ularning qonuniy manfaatlarini ta'minlash sohasida ham salmoqli yutuqlarga erishildi. Respublikamiz miqyosida ularning ijtimoiy-siyosiy va sotsial-iqtisodiy ishlardagi faol ishtiroki yildan - yilga oshib borayapti. Ayollar manfaatlarini himoya qilishga qaratilgan 100 dan ortiq milliy va xalqaro huquqiy hujjatlar ishlab chiqilyapti. Ayollarning asosiy huquqlarini kafolatlovchi eng muhim hujjat, bizga ma'lumki, O'zbekiston Konstitutsiyasi, O'zbekiston Prezidenti va Vazirlar Mahkamasining farmon va qarorlari va har yili maxsus davlat dasturlari qabul qilinib kelyapti. O'zbekistonda samarali sog'liqni saqlash tizimini yaratish ustuvorligi belgilab berilgan, xotin- qizlar salomatligini har tomonlama ta'minlashga alohida e'tibor berib kelinyapti. Ushbu maqsadlar uchun butun Respublikamiz bo'ylab ixtisoslashtirilgan tibbiyot markazlari ochildi, birlamchi sog'liqni saqlash muassasalarining keng tarmog'lari mavjud, shu jumladan qishloq vrachlik punktlarini misol qilib keltirishimiz mumkin. YOosh onalar va chaqaloqlarning salomatligini muhofaza qilish uchun Skrining markazlari tarmog'lari ham mavjuddir. Shuni ta'kidlash kerakki, ayollarning farzand tarbiyasidagi asosiy rolini hisobga olgan holda ularni ijtimoiy qo'llab-quvvatlash uchun O'zbekistonda sog'lom avlodga ko'maklashish bo'yicha qator va dasturlar qabul qilingan. Qizlar va ayollarning ta'lim olish huquqi to'liq ta'minlangan, ya'ni samarali tizimi maktabgacha, o'rta, o'rta maxsus va Oliy ma'lumot.

TAHLIL V NATIJALAR

Mamlakatimizdagi ta'lim muassasalarida, akademik litsey, kollej va oliy o'quv yurtlarida asosan ayol mutaxassislar ishlab kelmoqda. O'zbekiston har yili talaba qizlarni rag'batlantirish maqsadida ularning eng iqtidorlilari Davlat mukofotlari bilan taqdirlanadila. Masalan, Zulfiya nomidagi mukofot, bu qizlarni yanada mukammal bo'lishga undaydi ilm-fan, ta'lim, adabiyot va san'at sohalardagi qobiliyatlarining namoyon bo'lishi shuningdek, oliy o'quv yurtlarida ta'lim muassasalarida o'qish uchun grantlar olish imkoniyatini beradi. Mamlakatimizda integratsiyalashgan yondashuv tufayli yuqori natijalarga erishib kelinyapti. Jamoat tashkilotini tashkil etish – O'zbekiston Xotin-qizlar qo'mitasi samarali qo'llab-quvvatlash mexanizmiga aylandi, ular aholining muhim qismi bo'lgan ayollarning huquq va qonuniy manfaatlarini himoya qilishda muhim o'rin tutadi.

Davlat boshqaruvi organlarida ham ayollarning faol ishtiroki ortib bormoqda Xususan, bugungi kunda ular Oliy Majlis Senati (parlamenti) a'zolarining 17 foizini va Qonunchilik palatasi deputatlarining 16 nafarini tashkil qiladi . Shu bilan birga, yaqin yillarda ayollarning organlardagi vakillik ko'rsatkichlari deyarli 5 barobar oshdi ijroiya hokimiyati - 3,4 foizdan 16 foizgacha.

Ayollarning ijtimoiy-siyosiy faolligini oshirish bu O'zbekistonning huquqiy demokratik davlat sifatida vujudga kelishida kuchli fuqarolik jamiyatiga ega davlatlarning eng muhim omili hisoblanadi.

MUHOKMA

Hozirda Xotin-qizlar qo'mitasi ma'lumotlariga ko'ra O'zbekiston Liberal-demokratik partiyadagi ayollar ulushi 38 foizga o'sdi, Milliy demokratik partiyasi Tiklanish" 46 foizgacha, Xalq demokratik partiyasi 56 foizgacha, "Adolat" sotsial-demokratik partiyasi 49 foizgacha. O'zbekiston Respublikasining 2017-2021-yillarda barqaror rivojlanish maqsadlarining beshta ustuvor yo'nalishi Harakatlar strategiyasi mamlakat taraqqiyotini ta'minlashning muhim asosini tashkil etadi, ulardan biri Barqaror rivojlanish maqsadlari – gender tengligini ta'minlash va ayollarning imkoniyatlarini kengaytirish, ya'ni tenglikni ta'minlash ayollarning davlat boshqaruvi tizimidagi ishtirokini ta'minlashga qaratilgan.

Ayni paytda Respublikamizning xalqaro miqyosdagi nufuzi tobora yuksalib bormoqda, xususan, O'zbekiston Xotin-qizlar qo'mitasi tomonidan bir necha ishlar olib borilmoqda, ya'ni tizimni isloh qilish, aholi farovonligi oshirish, yuqori malakali kadrlarni jalb etish, mamlakat va jamiyat rivojiga hissa qo'shish kabi bir necha ishlar amalga oshirilmoqda. Xotin-qizlarni rag'batlantirish borasidagi ishlar tahlili shuni ko'rsatadiki, siyosiy faoliyatda tajribaga ega bo'lgan ayollar nomzodini yo'qligini ta'kidlash mumkin Xotin-qizlar qo'mitasi bilan hamkorlikda ish olib borish siyosiy partiyalar qonun hujjatlarida nazarda tutilgan narsalar uchun kurashish eng yuqori saylovlarda 30 foizlik kvotani yutib olish imkoniyati qo'lga kiritish kabi ishlarga bel bog'lash kerak. Buning uchun zarur shart-sharoitlarni yaratish kerak, turli sohalarda band bo'lgan ayollar salohiyatini oshirish va ulardan foydalanish. Faol xotin-qizlardan malakali kadrlarni tayyorlash, mamlakatimiz ijtimoiy va iqtisodiy hayotida ishtirok etish, davlat organlari bilan hamkorlikda O'zbekiston Xotin-qizlar qo'mitasi, Birlashgan Millatlar Tashkilotining bir qator agentliklari ijtimoiy-siyosiy sohani kengaytirish, xotin-qizlar faoliyati uchun qulay shart-sharoitlar yaratishni qo'llab-quvvatlaydi. O'zbekiston iqtisodiy taraqqiyotining yangi omili tarkibiy islohotlarning hozirgi bosqichi bu ideal davr hisoblanadi ya'ni "davlat boshqaruidagi ayollar" omiliga aylanishi mumkin. xotin-qizlarni oliy ta'limga jalb qilish va moslashuvchan aspirantura tizimini yaratish ayollarni tarbiyalash, ishga qabul qilish kanallari samaradorligini oshirish va xotin-qizlarni ijro etuvchi hokimiyat organlariga ko'tarish mexanizmini joriy etish ayollar tadbirkorligi, kasanachilik va hunarmandchilik ishlarini ko'paytirish kerak. Hozirgi vaqtda ayollarga bo'lgan ehtiyoj haqida ko'p gapirilmoqda turli tashkilotlar tomonidan amalga oshiriladigan tadbirkorlik, biznes asoslarini o'rgatish bo'yicha ma'lumot beruvchi qisqa muddatli treninglar tashkil etish etilmoqda. O'zbekiston ishbilarmon ayollar uyushmasi yaqinda yangi loyiha ishlab chiqdi - "O'zbekiston 2018-2020-yillarda ayollar uchun biznes ta'lim tizimini takomillashtirish" dasturi. Ayolning rivojlanishiga to'sqinlik qiladigan asosiy muammolardan biri mamlakatda tadbirkorlik faoliyatining past ekanligi. Ushbu muammoni hal qilish uchun keng qamrovli ish olib borish. Dastur to'rtta o'quv modulidan iborat: "Biznesni rejalashtirish va moliyaviy savodxonlik", "Biznesni samarali boshqarish", "Mahsulotning raqobatbardoshligi va bozorda ilgari surilishi", "O'zbekistonda biznes yuritish: ayol, oila, biznes, an'analar va zamonaviylik" loyihasi amalga oshirilmoqda. Mazkur dastur mamlakatimizning 180 ta tuman va shahrida amalga oshirila boshlandi. Ushbu loyihani amalga oshirishda Biznes asoslari bo'yicha 78000 nafar ayol, 50 mingdan ortiq yangi ish o'rinlari yaratildi, joylarda iqtisodiy va psixologik vaziyatga, qiyin ahvolga tushib qolgan

qishloq ayollariga amaliy yordam berildi, ish bilan ta'minlandi, iqtisodiy yordam ko'rsatildi. Shu nuqtai nazardan, ushbu loyiha muhim ahamiyatga egadir. Umuman Mamlakatimizda allaqachon ko'p narsaga erishildi, ayollar tadbirkorligini rivojlantirish, joylarda yangi ish o'rinlarini yaratish ayniqsa, mustaqillik yillarida mana shu yo'ldan borganimiz ko'rinib turibdi.

XULOSA

Xulosa qilib aytganda, xotin-qizlarni har tomonlama qo'llab-quvvatlash, ular bilan maqsadli ishlarni tashkil etish, oilalarda ma'naviy-axloqiy muhitni mustahkamlash va sog'lomlashtirishning samarali mexanizmlarini yaratishga to'sqinlik qilaётgan muammo va kamchiliklarni bartaraf etish, ularning bandligini ta'minlash, xotin-qizlarimizning jamiyat haётidagi ishtirokini mustahkamlashga – bu o'z navbatida O'zbekistonda aёllar masalasiga berilaётgan e'tiborning samarasini ta'minlashga xizmat qiladi. Hozirgi iqtisodiy islohotlarni amalga oshirish sharoitida mehnatga laётqatli aёllar ish bilan samarali bandligini ta'minlash eng muhim vazifalardan hisoblanadi. Bu faqat jamiyat va davlat barqaror rivojlanishining asosi bo'libgina qolmasdan, mohiyatiga ko'ra har bir inson haётida ham hal qiluvchi ahamiyatga egadir. Chunki mehnat faoliyati inson haётining salmoqli qismini egallab, uni jamiyatga integratsiyalashtirish, aёllar va erkaklarning teng huquqliligini ta'minlash mavjud shart-sharoitlarni umumlashtirish orqali muayyan va ijtimoiy maqomga ega bo'lishini ham ta'minlaydi.

Адабиётлар руйхати:

1. Qosimov B. Milliy uyg'onish.- T.: Manaviyat, 2002.
2. Olimat ul-Banoat. Muosharat odobi. – T.: Mehnat, 1991. 6-b.
3. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti SHavkat Mirziyoevning Xalqaro xotin-qizlar kuniga bag'ishlab o'tkazilgan tantanali marosimdagi nutqi. <https://president.uz/uz/lists/view/2417>.
4. O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi 18-modda (1-band), V bob, II bo'lim. - T.: «O'zbekiston», 2017. -9-b.
5. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoevning Oliy Majlisga Murojaatnomasi. INTERNATIONAL SCIENTIFIC JOURNAL SCIENCE AND INNOVATION SPECIAL ISSUE: “TRANSFORMATION OF EDUCATION: THE ROLE OF WOMEN IN THE DEVELOPMENT OF SCIENCE”, FEBRUARY 16, 2024 53
6. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoevning Xalqaro xotin-qizlar kuniga bag'ishlab o'tkazilgan tantanali marosimdagi nutqi. // «Ma'rifat» gazetasi, 2019 yil 8 mart.
7. Ziyaeva D.H. O'zbekiston tarixida ayollarning ijtimoiy-siyosiy hayotda tutgan o'rni. // «O'zbekiston xotin-qizlari kecha va bugun» ilmiy-amaliy konferensiyasi materiallari. – T., 2002.
8. Baltayeva, I. T., Baltayeva, A. T., Axmedova, M. A., Axmedova, M. M., & Kazaqov, R. T. (2024). USE OF VIRTUAL LABORATORIES TO CONDUCT FOOTBALL TRAINING. *Modern Science and Research*, 3(2), 709-718
9. I. T., Boltayeva, A. T., Axmedova, M. A., Axmedova, M. M., & Kazaqov, R. T. (2024). PERIOD OF PRODUCTION EDUCATION. THE PERIOD OF INITIATION, PREPARATION, ACQUISITION AND COMPLETION OF THE PROFESSION. *Modern Science and Research*, 3(2), 561-569.
10. A.T.Baltayeva. Bo'lajak adabiyot o'qituvchilarini o'quvchilarni tanqidiy baholashga o'rgatishga tayyorlash metodikasi. O'quv q'ollanma. Toshkent, “LESSON PRESS” nashriyoti, 2023, 105- bet.

11. Baltayeva I., Baltayeva A., Tursunova N. Unique reproduction is away from revealing literary success. Vidyabharati international interdisciplinary research journal TURKEY. (<http://www.viirj.org/specialissues/indexing> : ESCI (Web of Science) 2021/SP2108/SP2108.html
12. Baltayeva I. Drip the role and importance of tradition in literary succession (On the example of the work of Abdulla Qahhor). South Asian Academic Research Journals (SAARJ). ACADEMICIA. An International Multidisciplinary Research Journal. Impast Factor-SJIF-2021.10.
13. Baltaeva A.,T. Amanlikova N.R. Computer interaction with students in language teaching //AIP Conference Proceedings. – AIP Publishing LLC, 2022. – T. 2432. – №. 1. – S. 060025.
14. Baltayeva A. T. Designing lessons aimed at teaching students to critically evaluate the personality of the heroes of the work of fiction //ACADEMICIA: An International Multidisciplinary Research Journal. – 2021. – T. 11. – №. 3. – S. 947-952
15. Baltayeva A. T. Shaping the critical thinking of pupils at literature lessons //European Journal of Research and Reflection in Educational Sciences. – 2019. – T. 7. – №. 10. – S. 6-8.
16. 15.Baltayeva A., Xalikberdiyeva N. FORMATION OF CULTURAL COMMUNICATION IN RUSSIAN-SPEAKING GROUPS //Talqin va tadqiqotlar. – 2023. – T. 1. – №. 20.
17. Boltayeva O., Pirnazarova S. THE EXPRESSION OF TRUE HUMAN FEELINGS IN ALISHER NAVOI'S EPIC" FARHAD AND SHIRIN" //Talqin va tadqiqotlar. – 2023. – T. 1. – №. 24.
18. Boltayeva O. ALISHER HAVOIY ASARLARI ORQALI O'QUVCHILARDA TANQIDIY FIKRLASHNI RIVOJLANTIRISH //"Science Shine" International scientific journal. – 2023. – T. 6. – №. 1.
19. Boltayeva I. T. et al. PERIODS OF PRODUCTION EDUCATION. THE PERIOD OF INITIATION, PREPARATION, ACQUISITION AND COMPLETION OF THE PROFESSION //Modern Science and Research. – 2024. – T. 3. – №. 2. – S. 561-569.
20. AnadjanTadjibayevna B. Importance of Distance Education Today //Miasto Przyszłości. – 2024. – T. 46. – S. 191-194.
21. Baltayeva A. T. Teaching students to critically evaluate the characters of a work of art in literature classes. "Language and literature education". 2021. Number 5. 294-300 p